

O NARKOMANII I NARKOTYKACH PO ROSYJSKU

Olga Charkiewicz

Autorka jest absolwentką filologii rosyjskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie oraz studiów podyplomowych Instytutu Pedagogicznego im. A. M. Gorkiego w Kijowie, w którym również ukończyła studia doktoranckie. Specjalizuje się w tłumaczeniu sądowym.

Tematy związane z narkotykami i narkomanią nie należą do nowych. Wraz z nasilającą się falą przestępstw różnych kategorii również i ten problem przewija się coraz częściej w notowaniach policji, aktach prokuratury i na wokandach sądowych w postępowaniu z udziałem tłumacza. Warto więc poznać wyrażenia z tego zakresu, jak również slang narkomański, ponieważ to nim przeważnie posługują się podejrzani o popełnienie przestępstw, oskarżeni, a czasem nawet i świadkowie.

Artykuł ten składa się z dwóch części: w pierwszej zostały zestawione teksty w języku rosyjskim i polskim o etapach uzależniania oraz o rodzajach najczęściej używanych substancji narkotycznych, druga stanowi mały słowniczek, w którym terminy polskie z pewnością przydadzą się tłumaczom innych języków zainteresowanych zakresem tej tematyki.

Oto garść podstawowych pojęć, definicji i terminów w języku rosyjskim oraz ich tłumaczenie i odpowiedniki w języku polskim.

Narkomania

Zgodnie z definicją zawartą w art. 9 Ustawy z dnia 31 stycznia 1985 r. (Dziennik Ustaw Nr 4) o zapobieganiu narkomanii, narkomania to “stałe lub okresowe przyjmowanie w celach niemedycznych środków odurzających lub psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub już powstało uzależnienie”.

Ogólna kliniczna charakterystyka narkomanii

Uzależnienie psychiczne

Uzależnienie psychiczne przejawia się w dążeniu osobnika do ponawiania przyjemnych doznań, które wcześniej były mu znane w wyniku działania narkotyku.

Uzależnienie fizyczne

Uzależnienie fizyczne to adaptacja organizmu polegająca na poważnych zaburzeniach

Наркомания

Статья № 9 Закона от 31 января 1985 г. (Дziennik Ustaw Nr 4, tj. польский законодательный вестник) о профилактике наркомании, приводит следующее определение понятия наркомании: это „постоянный или временный приём средств одурманивающих, психотропных средств или средств-заместителей без медицинской цели. Вследствие этого может возникнуть или уже возникла зависимость”

Общая клиническая характеристика наркомании

Психическая зависимость

Под психической зависимостью понимается имеющееся у субъекта стремление вновь пережить приятное ощущение, которое ранее уже вызывалось у него воздействием данного наркотика.

Физическая зависимость

Физическая зависимость это адаптивное состояние организма, характеризующееся

fizjologicznych zachodzących w nim na skutek przerwania przyjmowania odpowiedniego środka odurzającego. Zaburzenia te powstają przez włączanie się narkotyku do cykli przemiany materii. Wówczas bez zażywania narkotyków niemożliwym staje się normalne funkcjonowanie organów i układów. Wraz z pojawieniem się uzależnienia fizycznego od zażywanego preparatu rozwija się pełnoobjawowy zespół abstynencyjny lub zespół odstawienia.

Rodzaje najczęściej używanych substancji narkotycznych

Środki odurzające:

morfina – alkaloid otrzymywany z maku; do tej grupy należy opium i jego pochodne

heroina – związek pochodny morfiny

haszysz – marihuana, *marycha, *trawka,

*ganja – smolista substancja otrzymywana z kwitnących czubków konopi indyjskich

kokaina - główny alkaloid liści koki.

Środki psychotropowe:

środki nasenne

leki uspokajające

Leki przeciwbólowe:

tabletki od bólu głowy

leki pobudzające

amfetamina – najczęstszą formą przyjmowania amfetaminy jest zażywanie doustne, rzadziej dożylnie lub wdychanie preparatu.

Środki zastępcze:

Lotne substancje chemiczne. Aby uzyskać efekt odurzający, wykorzystywane są łatwo osiągalne i rozpowszechnione środki z zakresu chemii gospodarczej: rozpuszczalniki, środki do wywabiania plam, kleje syntetyczne, piany z gaśnic i inne. Dość rozpowszechnioną metodą inhalacyjną

intensywnymi fizycznymi rozstrojami, pojawiającymi w rezultacie прекращения введения соответствующего лекарственного средства. Эти расстройства возникают в связи с тем, что наркотик включается в обмен веществ и нормальное функционирование органов и систем без введения наркотика становится невозможным. С появлением физической зависимости от вводимого препарата заканчивается развитие абстинентного синдрома.

Виды наиболее часто употребляемых наркотических веществ

Одурманивающие средства

морфин – алкалоид опия, получаемый из мака, к этой группе относятся опий и его дериваты

героин – дериват морфина

гашиш - *марихуана, *анаша, *ганжа,

*банг, *харос, *план – смолистое

вещество, добываемое из цветущих

верхушек растения индийской конопли

кокаин – главный алкалоид листьев коки.

Психотропные средства:

снотворные лекарства: Luminal, Veronal, Reladorm

успокаивающие лекарства: Elenium, Relanium, Oxazepam

Болеутоляющие лекарства:

tabletki от головной боли

возбуждающие лекарства

амфетамин; наиболее частая форма

употребления амфетамина – приём внутрь,

реже используется внутривенное введение или вдыхание препарата.

Средства-заменители:

Летучие химические вещества. Для получения одурманивающего эффекта используются легко доступные и распространённые средства бытовой химии: растворители, средства для выведения пятен, синтетические клеи, пена огнетушителей и т.п. Довольно

aromatycznych substancji chemicznych jest wdychanie oparów w założonej na głowę torebce polietylenowej.

распространённым способом ингаляции ароматических химических веществ является вдыхание паров при надетом на голову полиэтиленовом мешке.

SŁOWNICZEK

Poniższe hasła zawierają zarówno terminy naukowe, jak i należące do slangu narkomańskiego. Te ostatnie zostały oznaczone gwiazdką.

*być na haju – *поймать кейф/кайф
*być na kasu – *быть в похмелье
być odurzonym – *балдеть
cierpienia psychiczne – душевные страдания
*dać sobie w żyłę – *ввести ампулу
dawka – доза
dawkować – дозировать
doznawać uczucia euforii – испытывать чувство эйфории
*dziwaczne halucynacje wzrokowe i słuchowe – причудливые зрительные и слуховые галлюцинации
efekt wyobcowania – эффеки отчуждения
głód narkotyczny – наркотический голод
granica między jawą i snem – грань между явью и сном
handlować narkotykami – торговать наркотиками
*iść na całego - *идти ва-банк
*kas narkotykowy - *наркотическое похмелье
*kas po opium - *опийное похмелье
*kłuć się, *szprycować - *колоться
koncentraty i ekstrakty ze słomy makowej – концентраты и экстракты маковой солмы
konopie (czubki roślin konopi z kwiatami lub owocami) – каннабис [верхушки растения каннабиса (конопли) с цветами или плодами]
kradzież środków narkotycznych – хищение наркотических средств
nakłanianie do zażywania środków narkotycznych – склонение к потреблению наркотических веществ

nałóg – дурная привычка
narkoman, narkomanka – наркоман, наркоманка
narkomania - наркомания
narkotyk – наркотик
narkotyzacja – наркотизация
narkotyzować (się) – наркотизировать(ся)
nielegalne wytwarzanie, nabywanie, przechowywanie, przewóz lub zbyt środków narkotycznych – незаконное изготовление, приобретение, хранение, перевозка или сбыт наркотических средств
*odlot, *odjazd – кейф/кайф
odurzać – дурманить
odurzony – дурманный
opiaty – опьомные средства
opium i jego pochodne – опий и его дериваты
prowadzenie melin, będących miejscem zażywania narkotyków – содержание притонов для потребления наркотических средств
próba przemytu – контрабандная попытка
przedawkować – принять чрезмерную дозу
przemyt - контрабанда
przemytnik - контрабандист
przyjmować środki odurzające - дурманиться
przymus zażycia narkotyku* - жажда принять наркотик
słoma makowa – маковая солома
stan euforii – эйфозирующее состояние
stan upojenia narkotycznego – состояние наркотического опьянения

substancje narkotyczne – наркотические вещества
środek odurzający – дурман
trucizna narkotykowa – наркотический яд
*uczestniczyć w grupowym narkotyzowaniu się – *поделиться кейфом/кайфом, участвовать в групповом балдеже
udaremnić – свести на нет, расстроить, сорвать
ulec nałogowi – оказаться во власти дурной привычки
uprawa lub siew maku lub konopi służących do wytwarzania opium – выращивание или посев опийного мака или конопли

uzależnianie – развитие привыкания
uzależnienie fizyczne – физическая зависимость
uzależnienie psychiczne – психическая зависимость
wciągnięcie małoletnich w narkomanię – вовлечение несовершеннолетних в наркоманию
*wyjść z haju, przerwać stan odurzenia – *сломать кейф/кайф
wyspecjalizowani przemytnicy – специализированные контрабандисты
zespół abstynencyjny lub zespół odstawienia – абстинентный синдром

Pożyteczna lektura

Международное право. 1995 „Наука”, Москва
Криминалистический словарь. 1995 „Юридическая литература “
Криминалистическая краткая энциклопедия. 1993 Научное издательство Большая Российская Энциклопедия, Москва
Уголовный кодекс Российской Федерации. 1994 из-во „Вид” Ярославль.
Габанин А. А. 1990 На краю пропасти: наркотики и наркоманы. – Мысль.
Дунаевский В. В., Стяжкин В. Д. 1991 Наркомании и токсикомании. Медицина, Ленинград.
Timothy Dimof, Steve Carper, 1993 Jak rozpoznać czy dziecko sięga po narkotyki, (tłum. J. Piotrowski i Ł. Roniker), Warszawa
Materiały pomocnicze do tematu „Narkomania” 1988 dr A. Markiewicz, Warszawa